

Odgovor na informacije iz Rezolucije Europskog parlamenta o Godišnjem izvješću Europske središnje banke za 2015.

Potpredsjednik ESB-a predstavio je 7. travnja 2016. Godišnje izvješće ESB-a za 2015. na posebnoj sjednici Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta.¹ Kasnije te godine, 21. studenoga, predsjednik ESB-a prisustvovao je plenarnoj sjednici Europskog parlamenta na kojoj se raspravljalo o Godišnjem izvješću.² Sljedećeg je dana Parlament na plenarnoj sjednici donio rezoluciju o Godišnjem izvješću ESB-a za 2015. (dalje u tekstu: Rezolucija).³

Prilikom slanja Godišnjeg izvješća ESB-a za 2016. Europskom parlamentu ESB odgovara na informacije iz Rezolucije Europskog parlamenta.⁴ Odgovor je javan u skladu s praksom koja je počela prošle godine na zahtjev Europskog parlamenta.⁵ Riječ je o još jednom primjeru ESB-ova opredjeljenja za odgovornost koje nadilazi izvještajne zahtjeve navedene u Ugovoru.

1. Monetarna politika ESB-a

1.1. Učinkovitost mjera ESB-a

U Rezoluciji se govori o učinkovitosti mjera monetarne politike ESB-a i njezinu utjecaju na uvjete financiranja u europodručju u nekoliko članaka, na primjer u 11., 12., 13., 15. i 17. stavku.

¹ Vidi https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2016/html/sp160407_1.en.html.

² Vidi https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2016/html/sp161121_1.en.html.

³ Tekst donesene rezolucije može se pronaći na mrežnim stranicama Europskog parlamenta <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0433+0+DOC+XML+V0//HR>.

⁴ Odgovorom nisu obuhvaćena pitanja povezana s nadzorom banaka ESB-a i Jedinstvenim nadzornim mehanizmom iz Rezolucije Europskog parlamenta (vidi <https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmar2016.hr.pdf>). O tim pitanjima govori se u Godišnjem izvješću ESB-a o nadzornim aktivnostima i popratnom odgovoru poslanom s tim izvješćem (vidi https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/170317_coverletter_ecb_ar_on_supervisory_activities_2016hr.pdf).

⁵ Vidi 23. stavak Rezolucije Europskog parlamenta od 25. veljače 2016. o Godišnjem izvješću Europske središnje banke za 2014. na <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0063+0+DOC+PDF+V0//HR>.

ESB smatra da su se financijski uvjeti za poduzeća i kućanstava u europodručju poboljšali od početka programa kupnje vrijednosnih papira⁶ i ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja.⁷ Riječ je o važnom poboljšanju koje je pridonijelo znatnom oporavku kreditiranja poduzeća i kućanstava u europodručju pri čemu troškovi zaduživanja snažno padaju. Troškovi zaduživanja kod banaka za nefinancijska društva smanjili su se za oko 115 baznih bodova u razdoblju od svibnja 2014. do veljače 2017., dok se disperzija troškova zaduživanja po državama europodručja znatno smanjila.⁸ Sve bolji uvjeti kreditiranja ključni su kao potpora planovima kućanstava i poduzeća za dodatnu potrošnju s obzirom na pretežno bankocentričnu financijsku strukturu cijelog europodručja.

U vezi s naglaskom koji se u Rezoluciji stavlja na financijske uvjete za mala i srednja poduzeća (MSP), treba istaći da su upravo MSP-ovi, kako se čini, imali znatne koristi od sve većeg prijenosa učinka ključnih kamatnih stopa od uvođenja paketa mjera za olakšavanje kreditiranja u lipnju 2014. Od tada do veljače 2017. kamatne stope banaka na vrlo male kredite (iznosi niži od 250.000 EUR, što se smatra zamjenskom vrijednošću za kredite MSP-ovima) smanjile su se za oko 180 baznih bodova. Kamatne stope banaka na sve kredite nefinancijskim društvima smanjile su se za oko 115 baznih bodova, dok su se one na velike kredite nefinancijskim društvima, odnosno kredite od više od 1 mil. EUR, smanjile za oko 90 baznih bodova.⁹ Međutim, strukturne razlike, na primjer zbog različitih profila rizika i asimetričnih informacija, povlače za sobom više aktivne kamatne stope za MSP-ove nego za velika trgovačka društva.

ESB ne dijeli zabrinutost zbog mogućnosti da se stanje na tržištu za MSP-ove naruši programom kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora. Kako bi se obuhvatilo što više poduzeća osnovanih u eropodručju, kriteriji prihvatljivosti u sklopu programa kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora napisani su općenito (npr. nema najmanjeg iznosa izdavanja, prihvatljivi su kratkoročni dužnički instrumenti). Nadalje, velikim trgovačkim društvima je, zbog dinamičnih uvjeta na tržištima obveznica zahvaljujući programu kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora, privlačnije povećati financiranje na tržištima obveznica, što potiče banke da upotrijebe oslobođeni prostor u svojim bilancama i odobre kredite MSP-ovima.

⁶ Program kupnje vrijednosnih papira obuhvaća sve programe u kojima se kupuju vrijednosni papiri privatnog sektora i javnog sektora kako bi se odgovorilo na rizike povezane s predugim razdobljem niske inflacije. On obuhvaća: i) treći program kupnje pokrivenih obveznica, ii) program kupnje vrijednosnih papira osiguranih imovinom, iii) program kupnje vrijednosnih papira javnog sektora i iv) program kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora. Provode se mjesečne neto kupnje vrijednosnih papira javnog i privatnog sektora koje u prosjeku iznose 80 mlrd. EUR (od ožujka 2015. do ožujka 2016. taj prosječni mjesečni iznos bio je 60 mlrd. EUR). Od travnja 2017. mjesečne neto kupnje iznosit će u prosjeku 60 mlrd. EUR. Za više informacija vidi <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>.

⁷ Ciljane operacije dugoročnijeg refinanciranja jedan su od nestandardnih alata monetarne politike ESB-a. U sklopu tih operacija ESB bankama odobrava dugoročne kredite i potiče ih da povećaju opseg kreditiranja poduzeća i potrošača u europodručju. Za više informacija vidi <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me/html/iltro.hr.html>.

⁸ Za izravan pristup sažetom prikazu statističkih podataka vidi <https://www.euro-area-statistics.org/?cr=eur&lg=hr&page=0>.

⁹ Vidi bilješku 8.

Mjere politike ESB-a pridonijele su znatnom poboljšanju uvjeta financiranja banaka. To je uglavnom ostvareno putem dva kanala. Prvo, instrumenti financiranja banaka bili su među kategorijama imovine čiji su se srednjoročni i dugoročni prinosi znatno smanjili. Tome su pridonijeli učinci ponovnog uravnoteženja portfelja proizišli iz kupnje vrijednosnih papira koje provodi Eurosustav¹⁰ i učinci oskudice zato što su banke, koje su se mogle financirati u sklopu ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja, izdale manje obveznica. Drugo, banke su nastavile zamjenjivati skuplje, kratkoročno financiranje na tržištu financiranjem u sklopu ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja (osim toga, iskoristile su mogućnost reprogramiranja duga iz prve serije ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja zaduživanjem u sklopu jeftinije, druge serije ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja). Poboljšanje uvjeta financiranja banaka utjecalo je na šire financijske uvjete i, konačno, na gospodarski rast i inflaciju.

ESB prima na znanje da je u Rezoluciji istaknuta važnost proučavanja mogućeg utjecaja značajki bankarskog sektora na transmisijski mehanizam. ESB je izradio analizu o tom specifičnom aspektu kanala bankovnih kredita, posebno o fragmentiranosti.¹¹ Premda je djelovanje transmisijskog mehanizma monetarne politike, koji se sastoji od različitih kanala¹², bilo znatno otežano i gotovo se zaustavilo u više država u jeku krize, nestandardne mjere ESB-a pridonijele su obnovi prijenosa učinka u velikom broju država i u bankarskim sektorima različitih značajki. Prijenos učinka ključnih kamatnih stopa na aktivne kamatne stope za kućanstva i poduzeća, koji je tijekom prvih godina financijske krize bio vrlo neujednačen, postao je ravnomjerniji.

1.2. Provedba monetarne politike

U stavku 4. Rezolucije ističe se poticajna struktura druge serije ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja i izražava sumnja u njezinu učinkovitost.

Poticajna struktura druge serije ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja izmijenjena je (u usporedbi s prvom serijom ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja) kako bi se potaknulo banke da prilagodljive uvjete financiranja prenesu do konačnih dužnika. Ukinut je zahtjev za obvezne otplate i umjesto njega uveden je mehanizam cjenovnog poticaja. Kao i u prvoj seriji ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja, u drugoj se seriji pravi razlika između banaka koje se

¹⁰ ESB kupuje vrijednosne papire privatnog i javnog sektora od ulagača kao što su mirovinski fondovi, banke i kućanstva. Ti ulagači mogu se odlučiti uzeti sredstva koja prime u zamjenu za vrijednosne papire koje su prodali ESB-u i uložiti ih u druge vrijednosne papire. Povećanjem potražnje za vrijednosnim papirima u širem smislu, taj mehanizam uravnoteženja portfelja uzrokuje rast cijena i smanjenje prinosa, čak i za vrijednosne papire na koje program kupnje vrijednosnih papira nije usmjeren. Za više informacija vidi <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/app.hr.html>.

¹¹ Vidi Altavilla, C., Canova, F. i Ciccarelli, M., „Mending the broken link: heterogeneous bank lending and monetary policy pass-through”, *Working Paper Series*, br. 1978, ESB, studeni 2016.; Holton, S. i Rodriguez d'Acri, C., „Jagged cliffs and stumbling blocks: interest rate pass-through fragmentation during the euro area crisis”, *Working Paper Series*, br. 1850, ESB, rujan 2015.; Durré, A., Maddaloni, A. i Mongelli, F.P., „The ECB's experience of monetary policy in a financially fragmented euro area”, *Comparative Economic Studies*, sv. 56, str. 296–423, 2014.

¹² Za opis i shematski prikaz glavnih transmisijskih kanala odluka monetarne politike vidi <https://www.ecb.europa.eu/mopo/intro/transmission/html/index.en.html>.

razdužuju i onih koje povećavaju kreditiranje. Premda su referentne stope kreditiranja za prvu skupinu banaka doista negativne (zbog potrebnog razduživanja tih banaka), banke moraju upola smanjiti stopu razduživanja kako bi ostvarile referentnu stopu. Prema tome, one moraju pokazati zamjetno poboljšanje obrazaca kreditiranja u usporedbi s obrascima iz prošlosti. To je potpuno u skladu s usmjerenjem tog instrumenta na cilj.¹³

U stavku 16. Rezolucije izražena je zabrinutost zbog razine neutržive imovine i vrijednosnih papira osiguranih imovinom predloženih kao kolateral Eurosustavu u sklopu njegovih operacija refinanciranja.

ESB prima na znanje zabrinutost izraženu u Rezoluciji i zahtjev da objavi koje su središnje banke prihvatile vrijednosne papire osigurane imovinom i kreditna potraživanja te da objavi metode vrednovanja takve imovine. Općenito govoreći, ESB stalno nastoji povećati transparentnost u vezi s provedbom monetarne politike. U skladu s tim ESB je, na primjer, 2016. na svojim mrežnim stranicama objavio preglede baze podataka o prihvatljivoj imovini u prošlim razdobljima.¹⁴ Međutim, iz principa ne daje podatke o operacijama monetarne politike na razini pojedinačnih država. Cilj takve politike je prije svega osigurati povjerljivost podataka drugih ugovornih strana, što je osobito važno za države sa samo nekoliko drugih ugovornih strana, u kojima bi se iz informacija za pojedinačne države mogli izvući zaključci o sudjelovanju pojedinačnih drugih ugovornih strana u operacijama monetarne politike. Nadalje, objava podataka o središnjim bankama koje su prihvatile vrijednosne papire osigurane imovinom i kreditna potraživanja ne bi omogućila zaključivanje o učinkovitosti provedbe monetarne politike Eurosustava, kao ni zaključivanje o razini rizika koje je ta nacionalna središnja banka preuzela u postojećem okviru dijeljenja rizika. Podsjećamo da Eurosustav primjenjuje homogena pravila o prihvatljivosti kao i pravila vrednovanja i kontrole rizika na sve druge ugovorne strane u europodručju.

Iz povijesnih i strukturnih razloga Eurosustav oduvijek prihvaća širok spektar kolaterala u svojim kreditnim poslovima. Eurosustav uzima u obzir rizike (kreditni, tržišni, likvidnosni rizik) svojstvene svakoj kategoriji imovine tako što je postavio više detaljnih kriterija prihvatljivosti, među ostalim minimalne zahtjeve kreditne kvalitete i stupnjevane korektivne faktore s obzirom na rizike povezane s različitim vrstama imovine (kategorija korektivnog faktora), preostalo dopijeće i kreditnu kvalitetu. Eurosustav redovno ispituje okvir za kontrolu rizika i s tim u vezi posuvremenio je popis korektivnih faktora u siječnju 2017. tako što je uveo raščlanjenije korektivne faktore za vrijednosne papire osigurane imovinom.¹⁵ U vezi s kreditnim potraživanjima, Eurosustav osigurava dovoljan stupanj smanjenja rizika tako što

¹³ Za više informacija o mehanizmu određivanja cijena u drugoj seriji ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja, grafičke prikaze njegova djelovanja i stilizirane primjere referentnih stopa u drugoj seriji ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja vidi https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201603_focus03.en.pdf.

¹⁴ Vidi <https://www.ecb.europa.eu/paym/coll/assets/html/index.en.html>.

¹⁵ Kategorija korektivnih faktora koja se primjenjuje na imovinu određuje se na temelju spoja vrste imovine i skupine izdavatelja. Raspoređivanje imovine u određene kategorije korektivnih faktora redovno se ispituje iz perspektive upravljanja rizicima. Vrijednosti na dan 1. siječnja 2017., kako je utvrđeno u općem okviru, mogu se pronaći na <https://www.ecb.europa.eu/paym/coll/risk/liquidity/html/index.en.html>.

primjenjuje više korektivne faktore uzimajući u obzir to što se oni primjenjuju na nominalne iznose u nedostatku konkretnih tržišnih cijena.

U stavku 20. Rezolucije govori se o osiguravanju likvidnosti grčkim i ciparskim bankama i okviru kojim je uređena hitna likvidnosna pomoć.

U vezi s osiguravanjem likvidnosti središnje banke ESB podsjeća da je ustanovio usklađene kriterije za pristup raznim mogućnostima. S obzirom na to, treba razlikovati osiguravanje likvidnosti središnje banke redovnim operacijama monetarne politike Eurosustava i osiguravanje likvidnosti središnje banke hitnom likvidnosnom pomoći. Za potrebe redovnih operacija monetarne politike Eurosustava, kreditne institucije moraju biti financijski stabilne. Da bi procijenio financijsku stabilnost institucije, ESB uzima u obzir informacije o stopi kapitala, omjeru financijske poluge i omjeru likvidnosti koje se dostavljaju u skladu s nadzornim zahtjevima.¹⁶ U vezi s hitnom likvidnosnom pomoći, u sklopu trenutačnih postupaka ona može biti pružena solventnim financijskim institucijama koje imaju privremene poteškoće s likvidnošću, pri čemu takva operacija nije dio jedinstvene monetarne politike. U te svrhe tijelo za bonitetni nadzor izrađuje procjenu u vezi sa solventnošću institucije koja prima hitnu likvidnosnu pomoć, uključujući kriterije na temelju kojih je solventnost pozitivno ocijenjena. Odgovornost za pružanje hitne likvidnosne pomoći snosi nadležna nacionalna središnja banka. To znači da ta nacionalna središnja banka snosi troškove i preuzima rizike povezane s hitnom likvidnosnom pomoći.¹⁷

U stavku 7. Rezolucije govori se o mogućnosti da ESB intenzivnije kupuje obveznice EIB-a, posebno u vezi s velikim infrastrukturnim projektima u sektorima prijevoza i energije.

Kada je riječ o programu kupnje vrijednosnih papira javnog sektora, ESB kupuje državne obveznice ako su svi kriteriji prihvatljivosti zadovoljeni bez obzira na to što izdavatelj namjerava financirati. Istodobno je Eurosustavu člankom 123. Ugovora o funkcioniranju Europske unije zabranjeno kupovati obveznice javnog sektora na primarnom tržištu. Prema tome, u sklopu programa kupnje vrijednosnih papira javnog sektora kupnja obveznica EIB-a moguća je samo na sekundarnom tržištu ako su zadovoljeni primjenjivi kriteriji prihvatljivosti, među ostalim ograničenja izdanja i izdavatelja. Treba istaći da povoljan utjecaj tog programa nije ograničen samo na kupljene vrijednosne papire, nego zahvaća i drugu imovinu (zahvaljujući učinku ponovnog uravnoteženja portfelja, o kojem je već bilo govora).

Naposljetku, u stavku 31. Rezolucije govori se o saldima u sustavu TARGET2.

Povećanje salda u sustavu TARGET2 od kraja 2014. razlikuje se od povećanja zabilježenog tijekom krize državnog duga. Tijekom krize državnog duga osiguravanje likvidnosti bilo je uglavnom potaknuto potražnjom, a povećanje salda u

¹⁶ Vidi članak 55. stavak (a) Smjernice (EU) br. 2015/1938 ESB-a od 27. kolovoza 2015. (ESB/2015/27) na https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/oj_jol_2015_282_r_0010_hr_txt.pdf.

¹⁷ Za više informacija vidi <https://www.ecb.europa.eu/mopo/ela/html/index.en.html>.

sustavu TARGET2 koincidiralo je s povećanjem stresa i fragmentiranosti, što se vidjelo iz niza drugih pokazatelja, na primjer kamatnih razlika, kreditnih raspona i kolebljivosti na financijskim tržištima. Zbog velikog stresa i fragmentiranosti presušili su tržišni izvori financiranja. Likvidnosne potrebe banaka trebao je zadovoljiti Eurosustav, i to je u potpunosti učinio operacijama kreditiranja s fiksnom kamatnom stopom uz raspodjelu punog iznosa likvidnosti na temelju prihvatljivog kolaterala. Kako su sredstva koja su pozajmile banke u ranjivim državama otjecala u manje ranjive države kao zamjena za izgubljeno tržišno financiranje, povećavala su se salda u sustavu TARGET2.

Trenutačno povećanje salda u sustavu TARGET2 prouzročile su znatne injekcije likvidnosti u sklopu programa kupnje vrijednosnih papira. Danas je osiguravanje likvidnosti središnje banke uglavnom potaknuto ponudom i prouzročeno je programom kupnje vrijednosnih papira. Pri provedbi programa kupnje vrijednosnih papira nacionalne središnje banke kupuju obveznice od prihvatljivih drugih ugovornih strana, koje mogu prodavati vrijednosne papire u svoje ime ili postupati kao posrednice za primarne prodavatelje (tj. vlasnike) obveznica. Kad god nacionalna središnja banka zbog tih kupnji obavlja prekogranično plaćanje, postoji mogućnost utjecaja na salda u sustavu TARGET2. Oko 80 % obveznica koje su nacionalne središnje banke kupile u sklopu programa kupnje vrijednosnih papira prodale su druge ugovorne strane koje nemaju poslovni nastan u državi nacionalne središnje banke koja je vrijednosne papire kupila, a približno polovica kupnji bila je od drugih ugovornih strana izvan europodručja. Zbog financijske strukture europodručja znatan broj važnih drugih ugovornih strana u programu kupnje vrijednosnih papira ima domicil u financijskim centrima koji se nalaze u nekoliko država, dok većina drugih ugovornih strana izvan europodručja pristupa platnom sustavu TARGET2 preko središnje banke Deutsche Bundesbank. Stoga tijekom provedbe programa kupnje vrijednosnih papira dolazi do vrlo velikih neto prekograničnih priljeva novca središnje banke na račune kod Deutsche Bundesbank, zbog čega se mijenjaju salda u sustavu TARGET2.¹⁸

Osim zbog provedbe programa kupnje vrijednosnih papira, salda u sustavu TARGET2 i dalje su visoka zbog uravnoteženja portfelja i financijske strukture europodručja. Primarni prodavatelji provode i druga ulaganja ili kupuju druge vrijednosne papire, među ostalim strane vrijednosne papire, što stvara dodatne likvidnosne tokove, zbog kojih salda u sustavu TARGET2 mogu ostati povećana. U cijelom europodručju došlo je do ponovnog uravnoteženja prema dužničkim vrijednosnim papirima izdanima izvan europodručja u skladu s trajno negativnom razlikom između kamatnih stopa u europodručju i u drugim razvijenim gospodarstvima. Kupnje drugih vrijednosnih papira koje provode primarni prodavatelji mogu obuhvaćati prekograničnu namiru i prouzročiti dotok plaćanja u

¹⁸ Utjecaj namire kupnje vrijednosnih papira na salda u sustavu TARGET2 detaljnije je objašnjen u Ekonomskom biltenu ESB-a i Mjesečnom izvješću Deutsche Bundesbank. Vidi okvir pod naslovom „TARGET balances and the asset purchase programme”, *Ekonomski bilten*, br. 7, ESB, 2016. (https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201607_box02.en.pdf) i okvir pod naslovom „The impact of Eurosystem securities purchases on the TARGET2 balances”, *Mjesečno izvješće*, sv. 68, br. 3, Deutsche Bundesbank, ožujak 2016.

financijske centre. Nadalje, banke s poslovnim modelima koji privlače više likvidnosti obično su smještene u malobrojnim financijskim centrima.

Premda se salda u sustavu TARGET2 povećavaju, sudeći po različitim statističkim podacima o financijskim tržištima i bankarstvu nije došlo do općeg povećanja stresa. To je u skladu s činjenicom da salda u sustavu TARGET2 nisu sama po sebi pokazatelj stresa. Nadalje, salda tekućih računa država europodručja s velikim manjkom na tekućem računu platne bilance prije globalne financijske krize uvelike su se popravila u posljednjih nekoliko godina, i na mnogima su zabilježeni viškovi. Trenutačno povećanje salda u sustavu TARGET2 stoga se razlikuje od dinamike koja je zabilježena tijekom prijašnjih razdoblja rasta salda. ESB i dalje pomno prati kretanja salda u sustavu TARGET2, kao i kretanja više pokazatelja koji su izravno povezani s razinom tržišnog stresa.

2. Izgledi za financijsku stabilnost

U stavku 14., 15. i 18. Rezolucije naglasak je na mogućim popratnim učincima trenutanih mjera monetarne politike ESB-a i njihovu utjecaju na izgleda za financijsku stabilnost u europodručju.

ESB priznaje da postoje izazovi s kojima se suočavaju banke, osiguravatelji i mirovinski fondovi u europodručju, ali naglašava da oni u velikoj mjeri nisu posljedica šireg utjecaja monetarne politike ESB-a. Zabrinutost ulagača povezana s izgledima za profitabilnost vidljiva je u kolebljivosti cijena dionica financijskih institucija europodručja u 2016. i početkom 2017. Makroekonomski izgledi u samoj su srži cikličkih problema povezanih s profitabilnošću s kojima se suočavaju banke jer su nepovoljno utjecali na potražnju za kreditima i kreditnu kvalitetu dužnika. Na osiguravatelje i mirovinske fondove u europodručju nepovoljno je utjecalo okružje niskog rasta. Podupiranjem gospodarskog oporavka i cjenovne stabilnosti prilagodljiva monetarna politika daje važan doprinos jačanju poslovnog okružja tih institucija. Oporavak kreditne aktivnosti banaka pokazatelj je postupnog jačanja bankarskog sektora, što je vidljivo i u odgovorima u anketi o kreditnoj aktivnosti banaka u europodručju. Međutim, strukturni problemi i dalje igraju važnu ulogu. Za banke su to, među ostalim, razina neprihodnosnih kredita, troškovna neučinkovitost i/ili višak kapaciteta na određenim područjima, koji i dalje nepovoljno utječu na ponudu kredita. Za osiguravatelje i mirovinske fondove takvo okružje stvara potrebu za prilagodbom tradicionalnih poslovnih modela za životna osiguranja.

U vezi s makrobonitetnim preporukama treba napomenuti da su ciklički sistemski rizici i dalje ograničeni u većini država obuhvaćenih nadzorom banka ESB-a i u europodručju u cjelini. Prema tome i u skladu s odlukama koje su donijela nacionalna tijela, Upravno vijeće smatra da opće povećanje protucikličkog zaštitnog sloja kapitala ne bi bilo opravdano.

Kada je riječ o rizicima nastanka balona na tržištu stambenih nekretnina, ESB smatra da su ti rizici ograničeni u cijelom europodručju, ali i da je potrebno provesti dodatne ciljne makrobonitetne mjere. U nekim državama kojima je

upućeno upozorenje ESRB-a u studenome, odnosno u Austriji, Belgiji, Finskoj, Luksemburgu i Nizozemskoj, razmjerno intenzivna dinamika na tržištu nekretnina ili visoke razine duga kućanstava u drugim državama upućuju na rizik rasta neravnoteža.¹⁹ Kako bi se odgovorilo na rizike povezane s neravnotežama u sektoru nekretnina, ESB smatra da treba provesti dodatne ciljane makrobonitetne mjere i poziva na provedbu pravnih okvira za mjere usmjerene na dužnike u svim državama europodručja. U suradnji s nacionalnim nadležnim i imenovanim tijelima, ESB i dalje stalno prati činitelje koji bi mogli dovesti do nastanka rizika u sektoru stambenih nekretnina. Ustanovio je postupke za poboljšanje razmjene informacija, čime se poboljšala procjena rizika i potakla rasprava o mogućim mjerama politike.

3. Druga pitanja o kojima se govori u Rezoluciji

U stavku 29. i 30. Rezolucije spominje se Uredba ESB-a o prikupljanju granularnih podataka o kreditima i kreditnom riziku (Uredba AnaCredit).²⁰

ESB je već poduzeo korake za rješavanje pitanja u vezi s kojima je u Rezoluciji izražena zabrinutost. Upravno vijeće odobrilo je 4. listopada 2016. načela za povećanje transparentnosti prilikom izrade uredbi ESB-a o europskoj statistici.²¹ Pri oblikovanju načela uzete su u obzir prakse Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije povezane s transparentnošću. Zbog toga će ESB ubuduće provoditi javna savjetovanja prilikom izrade nacrtu novih uredbi ESB-a o europskoj statistici. Nadalje, kada je riječ o projektu AnaCredit, u skladu s načelom proporcionalnosti moguće je odobriti potpuno ili djelomično odstupanje te smanjenje učestalosti izvještavanja (s mjesečnog na tromjesečno izvještavanje) za manje kreditne institucije. U suradnji s nacionalnim središnjim bankama i bankarskim sektorom ESB je izradio priručnik o usklađenoj provedbi zahtjeva iz Uredbe AnaCredit. Prva dva dijela priručnika objavljena su na mrežnim stranicama ESB-a, a treći dio bit će objavljen sredinom 2017., približno godinu i pol prije početka izvještavanja.²² Osim toga, ESB surađuje s izvještajnim jedinicama (bankama) i podupire ih u sklopu projekta Integriranog izvještajnog rječnika za banke. Cilj tog projekta potpora je izvještajnim jedinicama u analizi izvještajnih zahtjeva i utvrđivanju pravila obrade podataka kako bi se ti zahtjevi ispunili, što bi inače svaka pojedinačna banka koja izvješćuje morala sama učiniti. To istodobno pomaže da su podatci koje

¹⁹ Vidi upozorenja ESRB-a pojedinačnim državama u vezi s kratkoročnim ranjivostima u sektoru stambenih nekretnina na <https://www.esrb.europa.eu/news/pr/date/2016/html/pr161128.en.html>.

²⁰ AnaCredit je projekt uspostavljanja novog skupa podataka s detaljnim informacijama o pojedinačnim bankovnim kreditima u europodručju, koji su usklađeni u svim državama članicama. AnaCredit se odnosi na analitičke skupove podataka o kreditima. Projekt je započet 2011., a početak prikupljanja podataka predviđa se za rujnu 2018. Za više informacija vidi https://www.ecb.europa.eu/stats/money_credit_banking/anacredit/html/index.en.html.

²¹ Za više informacija vidi https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/transparency_for_ecb_regulations_on_european_statistics.en.html.

²² Za više informacija vidi https://www.ecb.europa.eu/stats/money_credit_banking/anacredit/html/index.en.html.

banke dostavljaju tijelima usporedivi i usklađeni te će pridonijeti smanjenju tereta izvješćivanja za banke.²³

Stavak 25. Rezolucije govori o pitanju politike zapošljavanja ESB-a.

U vezi s pozivom ESB-u da politiku zapošljavanja uskladi s najboljim praksama, ESB vjeruje da je njegov postojeći okvir za ljudske potencijale dobar i konkurentan te će i dalje ulagati napore u njegovo stalno poboljšavanje. Mišljenja ESB-a o prednostima vlastita okvira za ljudske potencijale, kao i o mogućim načinima za poboljšanje izložena su Europskom parlamentu u razmjeni mišljenja o toj temi s glavnim koordinatorom ESB-a za zajedničke poslove i direktoricom glavne uprave ESB-a Ljudski potencijali 26. listopada 2016. Kada je riječ o politici zapošljavanja, može se reći da ESB pridaje veliku važnost usporedbi kvaliteta kandidata i zahtjeva radnog mjesta te imenovanju najsposobnijih, najučinkovitijih i najsavjesnijih osoba. Iz tog razloga ESB u svojim natječajima transparentno određuje stručne sposobnosti i sposobnosti povezane s ponašanjem na temelju kojih će se procjenjivati kandidati, pri čemu pravi razliku između osnovnih zahtjeva koje svi kandidati moraju zadovoljiti i dodatnih zahtjeva povezanih sa sposobnošću ili znanjem.²⁴ U natječajima za radna mjesta također se kaže da postupak zapošljavanja može uključivati predtestiranje, testiranje, prezentaciju i razgovor.

²³ Za više informacija vidi https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/reporting/html/index.en.html.

²⁴ Više informacija o postupku zapošljavanja u ESB-u i različitim alatima za predodabir možete pronaći na mrežnim stranicama ESB-a o zapošljavanju <http://www.ecb.europa.eu/careers/html/index.en.html>.